

Samson otio vacat per multos dies apud Dalilam, sed perdit fortitudinem, libertatem, vitam. *Jud. 16.*

Sexcenti viri ex tribu Dan venerunt in Lais ad populum quiescentem atque securum, & perculserunt eos in ore gladii, urbemque incendio tradiderunt. *Jud. 18, 27.*

David eo tempore, quo solent reges ad bella procedere, domi vacat otio, & labitur in adulterium, & subsequens homicidium. 2. *Reg. 11.*

Salomon, dum fuit occupatus labore ædificationis templi, vitam duxit innocentem, postquam a labore cessavit, & vitam desidiam ac mollem duxit, captus amore mulierum in idololatriam est lapsus.

Populus Israeliticus, quamdiu fuit occupatus labore in Ægypto, nunquam legitur aliquid mali egisse. Sed cum cepit manducare & bibere, & surrexerunt ludere, factus est idololatre. *Exod. 32.*

Jonas, dum omnes essent occupati in navi vel labore ad evitandum naufragium, vel oratione ad Deum, solus dormit. Inde projicitur in mare, & fit præda pisci. *Jona 1.*

Pater familias increpat otiosos in foro stantes, eosque ad laborem mittit. *Matth. 20.*

Servus piger & inutilis, qui cum commissio sibi talento noluit operari, ejicitur in tenebras exteriores. *Matth. 25.*

Spiritus immundus veniens invenit domum vacantem, tunc vadit, & assumit septem alios
spi-

spiritus secum nequiores se, & intrantes habitant ibi. *Matth. 12, 44.*

Paulus præcipit vitare illas viduas, quæ otiosæ discunt circuire domos. 1. *Tim. 5, 13.*

P.

Parentes honorandi.

Sem & Japhet benedictionem patris meruerunt, quia nudato obsequium præbuerunt.

Cham vero filius suus maledictus fuit, quia patris nuditatem derisit. *Gen. 9.*

Magnæ existimationis erat apud antiquos benedictio patris, ut patet in Jacob & Esau, quia ipsam sollicite quæsierunt. *Gen. 27.*

Licet Esau esset homo malus, reprobatus a Deo, & odio haberet fratrem suum Jacob, nolebat tamen ipsum occidere vivente patre suo Isaac. Unde dicebat: Venient dies luctus patris mei. In hoc deferens patri honorem, & timens offensam ejus. *Ibidem.*

Ad magnam poenam obligabat se Judas, cum dixit patri: Nisi Benjamin reduxero, & tradidero eum tibi, ero peccati reus in omni tempore. Et notandum, quod priusquam dixerat Ruben: duos filios meos interfice, si non reduxero illum tibi, tamen pater non acquievit illi, acquievit autem Judæ dicenti prædicta verba. *Gen. 42. & 43.*

Hanapi Exempla.

B b

Idem

Idem Judas postea supplicans Joseph, ut Benjamin ad patrem remitteret, inter cætera repetiit prædicta verba, quibus se obligaverat patri, & subjunxit: Non possum redire ad patrem absente puero, ne calamitatis, quæ oppressura est patrem meum, testis assistam. *Gen. 44.*

Jacob benedicens filios, dixit contra Ruben: Effusus es sicut aqua, non cresecas, quia ascendisti cubile patris tui, & maculasti stratum ejus. *Gen. 49.*

Præcepit Dominus per Moysen: Si genuerit homo filium contumacem & protervum. Sequitur: Lapidibus eum obruet populus civitatis. *Deut. 21.*

Reddidit Deus malum, quod fecerat Abimelech contra patrem suum, interfecit septuaginta fratribus suis. *Judic. 9.*

Non audierunt filii Heli patrem, ipsos corripientem. Et ideo divinam ultionem experti sunt. *1. Reg. 2. & 4.*

Quia Jonathas gustaverat paululum mellis contra inhibitionem patris, morti adjudicatus est a patre, tamen a populo liberatus est. *1. Reg. 14.*

David a facie Saul fugiens, & in magna necessitate existens, habuit curam parentum suorum, & recommendavit eos diligenter apud Moab regem. *1. Reg. 22.*

Absalon David patrem suum de regno expellere laborabat, sed pessime ei successit. *2. Reg. 15.*

Venienti Bersabææ matri Salomonis assurrexit rex, adoravitque eam, & positus est throno matri regis. *3. Reg. 2.*

Filii duo Sennacherib occiderunt eum, sed tamen neuter eorum regnavit post eum. *4. Reg. 19.*

Tobias senior instruens filium suum, inter cætera dixit: Cum acceperit Deus animam meam, corpus meum sepelietur, & honorem habebis matri tuæ omnibus diebus vitæ tuæ. *Tob. 4.*

Ejiciens Dominus de templo cum Hagello vendentes & ementes boves, & numularios, dixit: Nolite facere domum patris mei domum negotiationis. In hoc & aliis multoties honorem patris querens. *Joan. 2.*

De puero Jesu dicitur: Descendit cum illis (scilicet Maria & Joseph) & venit in Nazareth, & erat subditus illis. *Luc. 2.*

Ipsæ etiam dicit alibi: Honorifico patrem meum. *Joan. 8.*

Et pendens in cruce matrem suam dilecto discipulo commendavit. In quo apparet, quam sollicitudinem gesserit de ipsa, quia nec in mortis articulo hujus oblitus fuit. *Joan. 9.*

Parentum officium erga liberos.

Quod Deus tam benevolus & familiaris erga Abraham fuerit, ut ei celare non potuerit, quæ gesturus esset, reddidit ipse rationem his verbis: Scio enim, quod præceptorus sit filiis

fuis, & domui suæ post se, ut custodiant viam Domini, & faciant iudicium & iustitiam. *Gen. 18. 19.*

Abraham ita dilexit filium suum unigenitum Isaac, ut multo plus amaret Deum; nam cum a Deo iussus fuisset hunc filium immolare, non dubitavit hoc mandatum promptissime exequi, fuit idcirco a Deo benedictus. *Gen. 22.*

Sara adeo fuit sollicita pro filio suo Isaac bene educando, ut, cum vidisset Ismaelem filium Agar ancillæ suæ ludere cum filio suo (utique indecenter) dixerit ad Abraham maritum suum: eijce ancillam hanc, & filium ejus. *Gen. 21. 9.*

Occurrit Dominus Moysi in itinere, & voluit occidere eum, eo quod filium suum non circumcidisset juxta legem Domini. *Exod. 4. 24.*

Factum est grande miraculum, ut, Core percunte, filii ejus non perirent. Nam peccante patre ipsi non peccaverunt, quod inter miracula numeratur. *Num. 26. 11.*

Heli summus Pontifex, eo quod peccantes filios suos non corripuisset, horrendum a Deo fuit punitus. Nam ambo filii in prælio occubuerunt, triginta millia peditum de populo in eodem cæsa sunt, arca Dei ab hostibus fuit capta, Heli ipse cecidit de sella retrorsum, & fractis cervicibus mortuus est. *1. Reg. 3. 8. 4.*

Magna fuit Elcanæ & Annæ circa filii sui educationem pietas, dum eum totum Deo consecrarunt, ut cunctis diebus vitæ suæ ei inferviret. *1. Reg. 1.*

Jacob Patriarcha, quod plus dilexisset filium suum Joseph, quam reliquos suos filios, causa fuit invidiæ & odii, quod isti adversus Joseph conceperunt. *Gen. 37. 4.*

Israëlitarum narraverunt filiis suis beneficia toti populo a Deo præstita, teste Gedeone, qui ait: narraverunt patres nostri, atque dixerunt: de Ægypto eduxit nos Dominus. *Jud. 6. 13.*

Cum audisset David incestum, quem patravit filius ejus Amnon, eum non corripuit; noluit enim contristare spiritum Amnon filii sui, quoniam diligebat eum, quia primogenitus erat ei. Sed in hoc male egit. *2. Reg. 13. 21.*

Oprime tamen egit David, cum filium suum Salomonem magna sollicitudine Nathan Prophætæ tradidit institutum, eique moriturus bonam regni administrationem, & cultus Divini curam commendavit. *3. Reg. 2.*

Quantum pro filiorum suorum salute curam gesserit S. Job, ex eo patet, quod quotidie pro illis Deum sit deprecatus, & sacrificia obtulerit. *Job. 1. 5.*

Tobias senior optime educatus a suis parentibus, quippe qui ut puerulus omnia secundum legem Dei observabat, optime quoque filium suum educavit, & saluberrima præcepta ad vitam pie instituendam illi dedit. *Tob. 4.*

Raguel & Anna filiam suam Saram pie & pudice educatam dimittentes, monent eam, ut honoraret soceros, diligeret maritum, regeret familiam, gubernaret domum, & seipsam irreprehensibilem exhiberet. *Tob. 10. 13.*

Parentes Sufannæ, cum essent iusti, erudierunt filiam suam secundum legem Moyfi. Hinc tam pie & caste vixit, ut mori maluerit, quam scdari. *Dan. 13.*

Mathathias filios suos optime educatos hortatur, ne a veritate, ejusque propugnatione deficiant, quibus monitis illi sedulo sunt obsecuti. *1. Mach. 2, 49.*

Septem fratres Machabæi propter bonam educationem & constantem adhortationem matris immania tormenta invictò & forti animo perferunt. *2. Mach. 7.*

Zacharias & Elisabeth, quia erant iusti ambo ante Deum, incedentes in omnibus mandatis & justificationibus Domini, habent etiam filium sanctissimum Joannem. *Luc. 1.*

Chananæa, cum haberet filiam male a dæmonio vexatam, accedit ad Christum, rogat salutem filiæ, & licet primo non exaudita, non tamen cessat, dum impetret petitam gratiam. *Matth. 15, 22.*

Cum pater quidam adduxisset filium suum, habentem spiritum mutum, ad Christum, interrogavit eum Christus: quantum temporis est, ex quo ei hoc accidit? at ille ait: ab infantia. S. Chrysologus ser. 51. putat, ideo hoc illi accidisse ab infantia, quia male fuit a parentibus educatus, & forte etiam dæmoni traditus. *Marc. 9, 16.*

Filia Herodis a parentibus ad levitatem & saltus fuit educata. Hinc fuit tam perversa, ut non

non sit verita petere mortem Joannis. *Marc. 6, 22.*

S. Stephanus increpat Judæos: vos semper Spiritui sancto resistitis, sicut patres vestri, ita & vos. Nempe sic ut parentes, ita filii. *Act. 7, 51.*

Patientia in adversis.

Manfuete ferebat Isaac, cum pater suus eum immolare vellet. *Gen. 22.*

Joseph facinus, quod in eum commiserant fratres sui, & patienter tulit & clementer indulsit. *Gen. 37. & 45.*

Speciale mandatum dedit fratribus suis Joseph dicens: Ne irascamini in via. *Eodem.*

Cito oravit Moyses pro Maria, quæ contra eum tam inique locuta fuerat, & per orationem ejus sanata fuit. *Num. 12.*

Murmurabat populus contra Moysen & Aaron dicens: Vos interfecistis populum Domini, & cum iratus esset Dominus, ut percuteret populum, dixit Moyses ad Aaron: Perge cito ad populum, ut roges pro eis, & sequitur, quod plaga cessaverit. *Num. 16.*

Filii Ephraim jurgantes fortiter contra Geleonem, sedati fuerunt propter ejus mansuetam responzionem: Quid enim tale facere potui, quale vos fecistis? *Judic. 8.*

Noluit sustinere Saul, quod occiderentur viri, qui detraxerant ei. *1. Reg. 11.*

Potuit David pluries, & noluit occidere Saul, ipsum acriter persequentem, quando ab

scidit oram chlamydis ejus, dum invenit eum dormientem. 1. *Reg.* 24.

Fugiens David a facie Abfalon, patienter dixit ad Sadoch: Si invenero gratiam in oculis Domini, reducet me. Et ad Semei maledicentem sibi &c. 1. *Reg.* 15. & 16.

Miphiboseth patienter sustinuit iniquam sententiam contra se latam. 2. *Reg.* 19.

Dixerunt seniores, dantes consiliunt Roboam: Si placueris populo huic, & lenieris eos verbis clementibus, omni tempore servient tibi. 2. *Paral.* 10.

Homines, qui venerant ad capiendum Elisæum, non permisit ipse illos aliquid mali habere, sed præcepit eis mensam apponi, & relictos abire permisit. 4. *Reg.* 6.

Excæcatus Tobias, miram patientiam ostendit erga divinum flagellum, & irrisionem amicorum & uxoris. *Tob.* 2, 3.

Job fuit patiens perdendo sua & suos, & quasi seipsum. Et notandum, quod semel amisit bona sua, & liberos suos, & sic vehementior fuit tentationis impetus. Item illi, qui remanserunt de amicis suis, plus ei desolationis, quam consolationis attulerunt. Ut patet in uxore, & in illis amicis, qui fuerunt ei consolatores orosi. *Job.* 1, 2.

Alacrem patientiam exhibuerunt socii Danielis, missi jussu regis in fornacem ignis ardentis: Et tantum, vel amplius fuit laudatus Deus ex eorum patientia, quam ex Danielis sapientia. *Dan.* 3.

Filia

Filia Raguelis Sara, gravem contumeliam ab ancilla prolatam, patienter tulit, nihil respondens, sed statim ad orationem se convertens. *Tob.* 3.

Cum plagis puniretur Eleazarus, dixit: Domine, tu seis, quia, cum a morte possem liberari, duros cordis sustineo dolores, secundum animam vero propter timorem tuum, libenter hæc patior. 2. *Mach.* 6.

Septem illi fratres cum matre sua alacri animo passi sunt horrenda tormenta. 2. *Mach.* 7.

Cum interrogasset Petrus Dominum, quoties peccabit in me frater meus, dimittam ei usque septies? Audivit: Non dico usque septies, sed usque septuagies septies. *Matth.* 18.

Ad remittendum fratribus ex corde, induxit Dominus parabolam servi nequam, cui mille talenta a Domino liberaliter fuerunt dimissa. *Eodem.*

Cum audissent Jacobus & Joannes, quod Samaritani non receperant nuncios Domini, quos præmiserat, dixerunt: Vis, dicamus, ut ignis descendat de caelo, & consumat illos, & Dominus increpavit illos & dixit: Nescitis, cujus spiritus estis. *Luc.* 9.

Mulier in adulterio deprehensa, & coram Domino accusata, nihil omnino accusatoribus respondebat: Dominus autem pro ea verbum assumpsit, & eam benigne absolvit. *Joan.* 8.

Cedendum est quandoque furori persequentium, unde Dominus, qui pati & occidi venerat, non ut timidus, sed ut providus, & ho-

Bb 5

ram

ram passionis competentem expectans, rabiem Judæorum pluries devitavit. Et Joannis 8. Jesus autem transiens per medium illorum ibat. Et capite duodecimo, abscondit se, & exivit de templo. *Luc. 4.*

De seipso Dominus ait: Discite a me, quia mitis sum & humilis corde. *Matth. 11.*

Dominus noster patienter tulit injurias illatas verbis & factis. Verbis quidem detractoriis, derisoriiis & contumeliosis. Detraxerunt enim ei occulte & manifeste: Occulte, intra se loquendo, & ipsum temere & nequiter judicando. Hic si esset propheta, sciret, qualis hæc esset mulier. Item Mathæi 9. Lucæ quinto. Hic blasphemat. Manifeste, quando dicebant discipulis suis Pharisei: Quare cum publicanis & peccatoribus manducat & bibit magister vester? *Patientia passionis Christi.*

Item quando ejus miracula depravabant dicentes: In Beelzebub principe dæmoniorum ejecit dæmonia. *Matth. 12. Luc. 11.* Item: Non est hic homo a Deo, qui sabbatum non custodit, & ibidem, scilicet Joan. 7. 9. Nos scimus, quia hic homo peccator est.

Item dicebant eum habere dæmonium.

Contradictoria vero verba sustinuit, Joannis octavo: Tu de te ipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum. Et ibidem: Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti?

Et

Et verba derisoria, cum dixisset: Non est mortua puella, sed dormit, deridebant eum. *Matth. 9. Luc. 8.*

Item verba contumeliosa: Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes? Et Lucæ quinto. Quis est hic, qui loquitur blasphemias? *Joan. 7. 8.*

Specialiter autem in tempore passionis ante crucem, in domo Annæ & Caiphæ, coram Pilato, Herode &c. Ac demum dum penderet in cruce, hujusmodi verba multa audivit contra se. *Matth. 26. & 27.*

In factis item graves injurias passus fuit. Nam ipso prædicante, repleti sunt omnes in synagoga ira, & ejicientes eum extra civitatem, voluerunt eum præcipitare de supercilio montis. Et iterum, ad lapidandum ipsum, lapides sustulerunt. *Luc. 14. Joan. 8. Matth. 20.*

Item cum exiret de Jerusalem, & vellet transire Samariam, Samaritani nuncios, quos præmisit, recipere noluerunt. *Luc. 9.*

Præterea ipso prædicante, & Judæos de eorum malitia increpante, illi ad lapidandum eum lapides sustulerunt. Hoc totum parum fuit respectu eorum, quæ in passione sustinuit: Circa quæ notare poteris, quod secundum ea, quæ prædixerat, fuit delusus & flagellatus, & crucifixus, delusus in domo Caiphæ. Viri (inquit textus) qui tenebant eum, illudebant ei dicentes: Ave rex Judæorum &c. Similia in prætorio Pilati præsidis agebant, genu flexo illudebant ei &c. *Joan. 8. Luc. 23. Matth. 27.*

Si

Similiter illulus fuit in domo Herodis, sprexit illum cum exercitu suo, & illulit ei.

Item illulus fuit Dominus Jesus in patibulo crucis pendens, & hic a militibus, & sacerdotibus, & communiter a prætereuntibus, & latronibus. Siquidem de militibus dicitur: Illudebant ei milites accedentes, & acetum offerentes. De sacerdotibus autem: Principes sacerdotum eum scribis & senioribus illudebant ei, dicentes: Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere &c. Prætereuntes autem blasphemabant eum, moventes capita sua, &c. Latrones, qui crucifixi erant, improperebant ei. *Luc. 23. Matth. 27.*

Uterius nota, quod fuit illulus nutibus & signis, quando movebant capita sua, & fledebant genua. Verbis, quando dicebant salutantes: Ave rex Judæorum. Factis, quando fuit spinis coronatus, & arundo loco sceptri posita in manu ejus, sputis deturpatus. Nunc veste purpurea, nunc alba vestitus. *Luc. 23.*

Salvator noster in sua passione mansuetudinem exhibuit ad proditorem, quem vocavit amicum, ad licetorem, cujus aurem sanavit. *Eodem. Matth. 26.*

Ad Annam, ad Caipham, ad Pilatum, coram quibus fuit falsissime accusatus, mansuetissime respondit &c. *Joan. 18, 19.*

Item ad crucifixores, pro quibus oravit, & ad latronem, cui tam benigne respondit &c. *Luc. 23.*

De

De flagellatione pensandum est: Quia ipse Dominus primo flagellatus fuit in capite. Percutiebant caput ejus arundine. Item in facie. Et apud Joannem capite 19. Unus ministro-rum assistens Pontifici, dedit ei alapam. Item in collo colaphis eum cædebant, & in toto corpore. Tradidit illis Pilatus Jesum flagellis caesum, ut crucifigeretur. Circa quod notari potest, quod flagellari solent in capite infcii, qui erudiuntur. In collo servi, qui de domo ejiciuntur. In facie rei, qui nuncupantur, in toto corpore scelerati, qui puniuntur. *Luc. 23. Joan. 19. Matth. 27.*

Item considerari debet ab anima fidei, quod ipse fuit flagellatus, linguis blasphemantium, impropereantium, ac clamantium: Crucifige eum. Palmis percutientium, ut in Matthæo vigesimo sexto. Alii palmas in faciem dederunt. In arundine & flagellis, sicut visum est in Matthæo & Marco.

Ad omnis vero injuriæ cumululum multum facit, quod Dominus dominantium, qui solvit compeditos, & illuminat cæcos, ipse fuit tanquam latro captus, & ligatus. Ministri Judæorum, ait Joannes, comprehenderunt Jesum, & ligaverunt eum. *Joan. 18.*

Item fuit latroni postpositus, quia petierunt Judæi Barrabam sibi dimitti, & Dominum crucifigi, testantibus Evangelistis. Et tamen ille erat latro, & in seditione fecerat homicidium. Unde ille Barrabas erat homicida, seditiosus, latro

latro insignis, in malitia diffamis. *Joan.* 18. *Luc.* 23. *Matth.* 27.

Fuit insuper in medio latronum positus, quasi esset magister eorum, & scelerator omnibus. Unde Joannis 19. Medium autem Jesum &c. *Joan.* 19.

Præterea pensandum est, quod ipse fuit in omnibus membris corporis afflictus, seu sensibus. Oculi namque ejus videbant illos tortores suos rabidos & crudeles: Item piam matrem suam pariter in anima crucifixam, & dilectum discipulum, & mulieres devotas compatiētes. Aures autem verba blasphemiarum, insultationis, & improprietatis audiebant. Nares etiam ratione loci Calvariae, in quo crucifixus est, ubi decalvabantur & decapitabantur malefici, poterant fetore gravari. Gustus ejus fuit afflictus in hoc, quod fuit potatus vino myrrhato, vel aceto cum felle mixto. In quibus datur intelligi, potum fuisse amarissimum.

Sensus autem tactus, per totum corpus diffusus, ubi dolorem sensit in membris, videlicet, flagellatis, in manibus & pedibus clavibus atrociter perforatis.

Poterit etiam considerari, quod ipse Dominus Jesus sustinuit damnum in rebus, quas secundum hominem habuit: Quia fuit vestimentis nudatus, ab amicis derelictus. Unde discipuli relicto eo omnes fugerunt, afflictus in toto corpore, ut dictum est, per acerbissimam passionem. *Joan.* 19. *Matth.* 26. *Marc.* 14.

Item

Item passus est in corde, vel in mente, quia compatiebatur, ibi amicis astantibus, & inimicis eum ignoranter crucifigentibus.

Tum etiam passus est quodammodo, & latus in fama seu opinione, quia dicebant, eum populi fuisse seductorem. Domine: dixerunt ad Pilatum principes sacerdotum, recordari sumus, quod seductor ille &c.

Advertendum est etiam circa salutiferam passionem Domini nostri Jesu Christi, quod fuit turpis, imo turpissima & ignominiosa ratione loci. Quia in Jerusalem, ubi notus, vocalus, & honoratus fuerat, & multa miracula fecerat &c.

Item ratione temporis, vel diei:

Quia in die solenni Paschae, quando convenerat ad diem festum maxima multitudo hominum, & hora quasi sexta fuit ductus ad crucem, ut ab omnibus posset sciri.

Item & ratione generis ipsius mortis: Quia morte crucis, morte debita maledicis, malefactoribus & iniquis. Tum & ratione modi, ad ipsum tormentum cundi. Exit enim Jesus bajulans sibi crucem, quod certe non legitur de aliis duobus nequam, qui ducebantur cum eo. *Joan.* 19.

Item & ratione consortii: nam fuit crucifixus in medio duorum latronum, quasi unus esset ex eis, vel maximus, aut magister.

Adhuc aggravatur illius benedicta passionis acerbitas ex naturali dominici corporis compositione. Certum est enim, illud sacrum corpus fuisse

fuisse complexionis optimæ, & mirabiliter delicatæ, utpote organizatum Spiritus sancti opere, sine aliquo naturæ vitio vel errore, unde caro sua sancta nullum habuit rebellionem vel pugnam contra Spiritum. Et ideo Spiritus merito magis diligebat ipsum, quam aliter spiritus, vel anima debeat diligere corpus suum.

Item & ex diuturnitate, passionis acerbitas aggravatur: Nam multi Martyres igne cremati, vel aqua submersi, aut capite truncati, martyrium suum celeriter compleverunt. Passio vero dominica duravit, quasi ab instanti conceptionis suæ, usque ad horam mortis. Certissime namque præcivit, quicquid sua humanitas passura fuit: specialiter tamen & continue duravit ab illa hora post cenam, usque ad sextæ feriæ horam nonam.

Item & ex qualitate membrorum, in quibus passus fuit, videlicet in pedibus & manibus, quæ sunt membra nervosa, & doloris maxime perceptiva.

Signum autem, quod passio Domini acerbissima & gravissima fuerit, ex hoc præcipue potest haberi, quod narrante Luca, in oratione post cenam ex vehementi imaginatione futuræ angustia factus est sudor ejus, sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. *Luc. 22.*

Eandem vero dominicam passionem reddit inestimabiliter gratiosam, quod ad illam sponte se obtulit: Surgite, aiebat, ecce appropinquat, qui me tradet. Et apud Joan 18. Ivit obviam ministris quærentibus Jesum Nazarenum.

num. Et cum audissent Dominum dicentem: Ego sum, ceciderunt in terram. *Matth. 26.*

Item captus vinculus, ignominiose ductus, mendaciter accusatus, colaphizatus, sputis illinitus, flagellis cæsus, spinis derisorie coronatus, nullum verbum, aut signum impatientiæ, seuurbationis ostendit. Quinimo multiplex beneficium illis, a quibus ita premebatur, ostendit. Nam aurem amputatam servo sacerdotis sanavit, multa pia & utilia verba illis dixit, & pro crucifixoribus suis clementer oravit, Patrem suum dulciter invocans, & eos benigne excusans: Pater, inquit, dimitte illis; non enim sciunt, quid faciunt. *Luc. 23.*

Denique hæc omnia passus est, non propter se, sed propter nos. Nam propter peccata tollenda, quæ non rapuit, tunc exsolvit. Unde propter necessitatem & utilitatem nostram, non propter suam, animam posuit pro omnibus amicis suis; pro nobis quippe liberandis voluit comprehendi, pro nobis redimendis voluit vendi, pro nobis honorandis voluit confundi & in cruce suspendi, vinculatus est, ut absolveremur, flagellatus est, ne flagellaremur, mortuus est, ne æternaliter moreremur. Hinc Paulus ait: In fide vivo filii Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Et alibi: Christus mortuus est pro peccatis. Item Petrus ait: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum. Et Iudas ait: Vulneratus est propter scelera nostra, ejus livore sanati sumus. Et apud Joan. Animam meam (inquit) pro ovibus
Нанопи Ехемпла. C c meis

meis pono. *Gal. 2. 1. Cor. 15. 1. Petr. 2. Isa. 53. Joan. 10.*

De Apostolis caesis dicitur: Ibant gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habitus sunt pro nomine Christi contumelia affici. *Act. 5.*

Stephanus ad lapidatores fuit ita patiens & benignus, quod diligentius pro illis, quam pro seipso orasse videtur. Nam positus genibus clamavit voce magna dicens: Domine ne statuas illis hoc peccatum. Orans autem pro se, non legitur genua flexisse, nec clamasse. *Act. 7.*

Paulus & Silas positi in duro carcere, media nocte orabant Dominum & laudabant. *Act. 16.*

Paupertas.

Patriarcha Jacob recedens a parentibus suis, & pergens ad Laban fratrem suae matris, nec animal, nec famulum legitur habuisse, sed in baculo suo transiit Jordanem. Et quaedam vice volens requiescere post solis occubitum, tulit de lapidibus, & supponens capiti suo, dormivit in eodem loco. *Gen. 28.*

Moyfes pascebat oves Jethro soceri sui sacerdotis Madian. Per quod videtur, quod propriis non habebat, qui pascebat alienus. *Exod. 3.*

Ruth Moabitis non magnis divitiis abundabat, quando ibat ad colligendum spicas, quae metentium manus fugerant, quae ad manus pauperum pertinebant. *Ruth. 2.*

Uno puero contentus Saul, ivit satis longe ad quaerendum asinas patris sui. Unde ipse Saul

Saul dixit postea Samueli, quod cognatio sua erat minima inter omnes familias tribus Benjamin. *1. Reg. 9.*

Minimus erat David inter filios patris sui, ita quod, quando Samuel venit ad inungendum unum ex filiis Isai, David erat in pascuis, nec in principio vocatus fuit, quasi nullius esset reputationis. Deinde, cum fratres ejus essent in exercitu, misit eum pater onustum victualibus, ad deferendum illis. *1. Reg. 16. & 17.*

Magnam penuriam patiebatur Elias, quando petiit a vidua Sareptana, ut daret ei paululum aquae, & buccellam panis. *3. Reg. 17.*

Filii prophetarum sub Elisaeo in magna paupertate vivebant, qui parum de pane & insipidum pulmentum habebant. *4. Reg. 4.*

Anna uxor Tobiae ibat ad textrinum opus quotidie. Per quod videtur, illos pauperes fuisse, qui nec ipsum instrumentum ad texendum possent in domo sua tenere. Unde Tobias filio suo dixit: Noli timere fili mi, pauperem quidem vitam gerimus &c.

Filii Rechabitarum domos non aedificabant, semen non ferebant, vineas non habebant, nec in tabernaculis habitabant. *Jer. 35.*

De plebe pauperum, qui nihil penitus habebant, dimisit Nabuzardan in terra Juda. Pauperibus ergo pepercit, divites & parentes occidit, vel captivos in Babylonem duxit. *Jer. 39.*

Exemplum paupertatis amanda habemus in Domino salvatore, qui fuit de paupere matre natus, & a paupere

fabro nutritus, decenter passus, fuit pannis non pellibus involutus, & in praeseptio inclinatus, & post, in purificatione Virginis gloriosa, oblationem pauperum parentes pro eo in templo obtulerunt. *Luc. 2.*

Item cito post, Joseph cum puero & matre ejus fugit in Aegyptum. *Matth. 2.*

Cum factus esset puer Jesus annorum duodecim, remansit in Jerusalem, ignorante Maria & Joseph. Per quod apparet, quod magnam familiam non habebant ad associandum puerum, vel ad ei servendum. *Luc. 2.*

Circueiens Jesus civitates & castella, non habebat, ubi caput reclinaret, unde ait: Vulpes foveas habent &c. Filius autem hominis non habet, ubi caput suum reclinet. *Matth. 8.*

Et in fine, nudus appensus est in cruce. *Joan. 19.*

Discipuli pro majori parte de statu paupertatis fuerunt assumpti, Jacobus & Joannes referebant retia. Et *Luc. 5.* lavabant retia. *Matth. 4.*

In sermone Domini in monte primum ponitur commendatio paupertatis: quasi ipsa esset totius spiritualis aedificii fundamentum. *Matth. 5.*

Inter caetera Christi miracula ponitur unum, quod pauperes evangelizabantur, eo quod ante adventum ejus ita fieri non solebat. *Matth. 11.*

Adolescenti de ingressu ad vitam aeternam quaerenti dixit Dominus: Si vis esse perfectus, vade & vende universa, quae habes, & da pauperibus. *Matth. 19.*

Miram

Miram remunerationem promittit Dominus omnia derelinquentibus propter nomen ipsius. *Ibidem.*

De illo famoso paupere Lazaro, in sinum Abrahae ab angelis deportato, nullum aliud justitiae opus, vel causam gloriae scriptura allegare videtur, nisi quod ipse recuperat mala in hac vita mortali. Et ideo Deus voluit eum consolari in alia. *Luc. 16.*

Pauperes & debiles ad cenam illam Domini magnam fuerunt inducti, imo & quidam de viis & sepibus leguntur ibi fuisse compulsi. *Luc. 14.*

Omnes, qui credebant in primitiva ecclesia, erant pariter, & habebant omnia communia, possessiones & substantias vendebant, & distribuabant omnibus, prout cuique opus erat. *Act. 2.*

Petrus dixit claudo pauperi eleemosynam petenti: Argentum & aurum non est mihi. *Act. 3.*

Valedicens Paulus fidelibus de Achaja dixit inter caetera: Argentum & aurum, aut vestem nullius concupivi, ipsi scitis. Quoniam ad ea, quae mihi opus erant, & his, qui mecum sunt, ministraverunt manus istae. *Act. 20.*

Esurimus & sitimus & nudi sumus. Item: in fama & siti & frigore &c. *1. Cor. 4. 2. Cor. 11.*

Pax & concordia.

Alia animalia in principio fecit Deus duplicia, scilicet masculum & feminam: Hominem autem fecit unum, & ex illo sunt omnes & sin-

C c 3

guli

guli procreati, ut scilicet unitatem pacis & concordie commendaret in homine. *Gen. 1.*

Divitiæ & copia rerum temporalium sunt plerumque materia & occasio jurgiorum, sicut apparet de pastoribus Abraham & Loth, & de Isaac, & pastoribus Gerare. *Gen. 13. & 16.*

Gratanter faciunt homines pacem, & ineunt fedus cum potentibus & magnis hominibus. Hinc est quod Abimelech venit ad Isaac, quando vidit eum prosperari. *Gen. 26.*

Cedendum est interdum furori majorum, sicut fecit Jacob, recedens a fratre Esau, donec requiesceret furor ejus. *Gen. 28.*

Audientes Gabaonitæ, quæ fecerat Josue in Jericho & Hai, venerunt ad eum, & servi ipsius beneplacitam pacem fecerunt. *Josue 9.*

Phinees & cæteri legati ad filios Ruben missi, audientes excusationem eorum placati sunt, & verba eorum libentissime susceperunt. *Josue 22.*

Quamvis Absalon nimis nequiter contra patrem egisset, tamen David magis volebat pacem quam mortem, nam dixit: Estne pax puero Absalon? *2. Reg. 18.*

Cum esset David sanctus & placens Deo, noluit tamen Dominus, ut ædificaret ei domum, sed filius ejus pacificus isto fuit privilegio honoratus. *3. Reg. 5.*

Multum laudandus est Deus, quando dat populo statum pacificum & quietum, sicut fuit tempore Salomonis. Dixit Salomon: Requiem dedit mihi Dominus per circuitum, non est Sa-

than,

than, nec occursum malus. Sequitur: Benedictus Dominus. *Eodem.*

Boni homines habent pacem ad invicem, sed mali pugnant contra bonos, contraque malos alios. Unde inter Roboam & Jeroboam fuit bellum cunctis diebus. *3. Reg. 14.*

Ostensum fuit Elie Dominum non esse in grandi vento, nec in commotione, nec in igne, sed in sibilo auræ tenuis, hoc est, in pace. *3. Reg. 19.*

Benedixit populus omnibus viris, qui se sponte obrulerant, ut habitarent in Jerusalem. *2. Esd. 11.*

Misit Jonathas legatos ad Bacchidem, componere pacem cum eo, & tamen ipse Bacchides fuerat dux exercitus, in quo occubuit Judas Machabæus frater Jonathæ. *1. Mach. 9.*

Rex Demeirius misit epistolam ad Jonatham, verbis pacificis, ut magnificaret eum, dixit enim: Anticipemus pacem facere cum eo, priusquam fiat cum Alexandro adversum nos. Recordabitur enim omnium malorum, quæ fecimus in eum. *1. Mach. 10.*

Causa pacis, quæ fuit tempore Oniæ, pulchre describitur, videlicet idoneitas prælati prudentis & pii, & bonitas subditorum. *2. Mach. 3.*

Postquam debellatus fuit Lyfias a Juda Machabæo, libenter fecit pacem cum eo: intelligens enim invisitos esse Hebræos, Dei omnipotentis auxilio niteates, misit ad eos, promittente consentire omnibus, quæ justa sunt, & regem compulsum amicum fieri. *2. Mach. 11.*

Tantam pacem & concordiam vult Dominus erga proximos nos habere, ut dixerit Petro, peccanti fratri non esse remittendum septies, sed usque septuagies septies. *Matth. 18.*

Pacem annuauerunt angeli in nativitate Domini. *Luc. 2.*

Item discipulos Dominus pacem inter se habere præcepit. *Marc. 9.*

Pacem iussit per discipulos nunciari. *Luc. 10.*

Pacem eis ante passionem reliquit, post resurrectionem eis obtulit. *Joan. 14. Luc. 24.*

Qui desiderat servare pacem, & quietem mentis, abstinere debet a discursibus, etiam interdum valde licitis, & honestis. Unde Martha, ut audivit, quod Iesus venit, occurrit illi: Maria autem domi sedebat, nec inde se movit, donec fuit vocata ab ipso Domino per sororem: licet fortassis non ignoraverit ipsa Maria adventum Domini, quando Martha præcavit. *Joan. 11.*

Quantum sit pacis bonum, perpensi potest per discretum æstimatorem beatum Paulum, qui illud tam sollicite in omnibus epistolis suis illis, quibus scribebat, optabat, excepta illa ad Heb. in qua nec nomen suum ex certa causa, nec aliquam salutationem præmittit. Nota tamen, quod dicturus: Pax vobis, præponit gratiam, dicens: Gratia vobis. Pax vobis. Per quod manifeste datur intelligi, quod sine gratia Dei pax vera nunquam potest haberi. Unde Isaïæ 47. Non est pax impiis, dicit Dominus.

Pecca-

Peccatum, & ejus pœna.

Quod peccatum causet in homine erubescen-
tiam, patet per hoc, quod in statu innocen-
tiæ erant primi parentes nudi, & non erube-
scabant, post peccatum vero sibi statim ope-
rimenta fecerunt. *Gen. 2, 3.*

Peccatum infamat peccatorem. Unde Adam post peccatum credebatur se abscondere a facie Domini. *Gen. 3.*

Peccatum etiam facit hominem timidum. Unde Adam postquam peccavit, dixit: Timui, eo quod nudus essem, & abscondi me. *Eodem.*

Enormitas sceleris clamat pro vindicta ad aures Dei. Ut *Gen. 4.* Vox sanguinis fratris tui &c. Et alibi: Clamor Sodomorum &c. In pœna temporali punit Dominus peccatum quandoque, ut patet in Adam & Eva *Gen. 3.* In Cain *Gen. 4.* In Sodomis *Cap. 19.* Et in filiis Israel multoties. Tum & *Joan. 5.* Noli jam peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. *Gen. 4. & 19.*

Pharao propter peccatum recognoscebat se a Domino flagellatum, dicens: Peccavi in Dominum & in vos. *Exod. 10.*

Fecerunt filii Israel malum in conspectu Domini, iratusque Dominus tradidit eos in manus diripientium, qui ceperunt eos, & venderunt hostibus. *Judic. 2.*

Peccatum ipsum peccantem quiescere non permittit, unde percussit cor David, priusquam numeratus est populus. *2. Reg. 24.*

C c 5

Salo-

Salomonem sapientissimum peccatum infatuavit, ipsius etiam famam maculavit. Dedisti maculam in gloria tua &c. 3. *Reg. 11. Eccl. 47.*

Postquam Joram rex Juda cepit ambulare per vias regum Israel pessimas, recessit Edom de eo, & noluit ei tributum solvere consuetum. 4. *Reg. 8.*

Dereliquerunt filii Israel Domini præceptum, & fecerunt sibi constables, servieruntque Baal &c. Sequitur: Translatus est Israel de terra sua. 4. *Reg. 17.*

Factum est Verbum Domini contra Judam, ut auferret eum coram se, propter peccata Manasse, quæ fecit propter sanguinem innoxium, quem effudit. 4. *Reg. 24.*

Deserta est Jerusalem, & omnes urbes Juda, & non est habitator in eis, propter malitiam, quam fecerunt, ut me ad iracundiam provocarent. Consuetudine non casualiter allegari debet. *Jer. 44.*

Tanta est gravitas peccati, quod dicitur Jer. Non poterat Dominus ultra portare propter malitiam studiorum vestrorum. *Eodem.*

Propter peccatum debilitatur homo. Peccavit Jerusalem, propterea instabilis facta est. Unde Jeroboam servus Salomonis ausus est insurgere in Dominum suum, post ipsius peccatum. *Thren. 1. 3. Reg. 11.*

Cum sanassat Dominus Jesus hominem languidum, in grabato jacentem, invenit eum in templo, & dixit: Ecce sanus factus es, jam
noli

noli peccare, ne deterius aliquid tibi contingat. *Joan. 5.*

Mulieri in adulterio deprehensæ, & a Judæis coram Domino accusatæ, dixit Salvator noster: Vade, & amplius noli peccare. *Joan. 8.*

Peccata aliena.

Pharao rex legem tulit, ut Hebræorum infantes, statim ubi nati essent, occiderentur. Mors ergo omnium infantium illi imputatur, licet eos propriis manibus non occiderit. *Exod. 1.*

David dedit litteras Uriæ ferendas ad Joab militiæ suæ supremum duem, quibus imperabat Joab, ut Uriam poneret ex adverso belli, ubi fortissimum esset prælium, & ibi percussus interiret. Quod & factum est. Reprehenditur deinde David, quod Uriam occiderit, licet ipse manus non admoverit, 2. *Reg. 11. 2. Reg. 12. 9.*

Herodes alienis manibus infantes Bethleemiticos a bimatu & infra occidi præcepit. *Matth. 2.*

Caiphas consilio suo senatum Judaicum permovit, ut necem Christi decerneret. *Jo. 11. 50.*

Pilatus propriis manibus Christum non interfecit, reus tamen est ejus mortis, quia illum non impedit, cum ratione officii & auctoritate sua eam impedire potuisset, & debuisset.

Judæi rei sunt mortis Christi, licet propriis manibus eum non crucifixerint, quin ejus mortem postularunt, & consenserunt ejus neci.

Hinc

Hinc merito S. Petrus illis exprobrat: auctorem vitæ interfecistis. *Act.* 3, 15.

Cum lapidaretur Stephanus; Saulus erat consentiens neci ejus, & ideo reus hujus necis, licet propriis manibus eum non lapidaverit. *Act.* 7, 59.

Peccavit uxor Job, patientissimo viro petulantè insultans; nam, quantum in se erat, eum provocavit, ut in impatientiam erumperet, & Deo malediceret, quod in miseris suis ab eo derelictus esset. *Job.* 2, 9.

Eodem modo peccavit uxor Tobix, viro objiens, quod propter eleemosynas suas & alia pia opera ad pauperatē & angustias magnas domus essent redacti. *Tob.* 2.

Herodias rea est necis Joannis Baptistæ; nam illius consilio saltatrix filia innocentissimi viri caput petiit, & nefarie impetravit. *Marc.* 6.

Permissio contra voluntatem.

Jacob permisit abduci Benjamin filium suum tenere dilectum non libenter, propter necessitatem victualium, ad instantiam filiorum. *Gen.* 48.

Moyſes permisit dari libellum repudiij odioſis uxoribus Judæorum, quia timebat in eis uxoricidium. *Deut.* 24.

Considerato David populo suo, constituit super eum Tribunos & Centuriones, dixitque rex ad populum: Egrediar & ego vobiscum. Et respondit populus: Non exibis, quia tu unus pro

pro decem millibus computaris. Melius est ergo, ut sis nobis in urbe præsidio. Ad quos rex ait: Quod vobis videtur, hoc faciam. *2. Reg.* 18.

Cognovit Simon, quod Tryphon cum dolo loqueretur, petens duos filios Jonathæ, & centum talenta argenti, jussit dari tamen argentum & pueros, ne forte adversum se inimicitiam populi concitaret. *1. Mach.* 13.

Perseverantia, & constantia in propositis.

Non est respiciendum retro post egressum de societate malorum, sicut fecit uxor Loth, quæ versa est in statuam. *Gen.* 19.

Singulis diebus molesta erat Joseph Domina ejus. Et tamen ille perseveranter resistebat operi nefario. *Gen.* 39.

Nunquam potuit Moyſes irasci, aut vinci, quod vel in Ægypto immolaturus Domino remaneret, vel parvulos aut jumenta populi dimitteret Pharaoni. *Exod.* 8, 9, 10.

Dure reprehensus David a fratre suo majore, & etiam dissuasus a Saule, non desistit ab incepto, sed viriliter pugnavit, & Goliath vicit. *1. Reg.* 17.

Perseveranter egit Joab in obsidione Rab-bath, donec capta fuit civitas. *2. Reg.* 12.

Item in præliò contra Absalon. *2. Reg.* 18.

Et contra Sebam filium Bochri, in obsidione civitatis Abela. *2. Reg.* 20.

Quam-

Quamvis Neemias in ædificando multa passus fuit impedimenta, non tamen cessavit ab opere: donec murus fuit totaliter constitutus. 2. *Esd.* 4, 6.

Cum Tobias semper ab infantia sua timeret Deum, non est contristatus contra Dominum, quod plaga cæcitatæ eveniret ei, sed immobilis in Dei timore permanit. *Tob.* 2.

Eliachim sacerdos magnus allocutus est omnem Israel, dicens: Scitote, quoniam exaudivit Dominus preces nostras, si manentes permanseritis in jejuniis & orationibus in conspectu Dei &c. *Judith.* 4.

Scire cupiebant famuli regis Assueri, utrum Mardocheus perseveraret in sententia de non adorando Aman: qui ita constanter perstitit in proposito, ut non solum adorare noluerit, sed nec ei assurgere transenti. *Esth.* 4, 5.

Socii Danielis constanter dixerunt regi Babylonis: Notum sit tibi rex, quod Deos tuos non colimus, & statuam tuam non adoramus. *Dan.* 3.

Non dimisit Daniel propter crudele decretum Darii, quin oraret in die, sicut ante confueverat, Dominum suum. *Dan.* 6.

Constanter resistit Susanna duobus presbyteris senibus, qui eam tam vehementi pulsatione tentabant. *Dan.* 13.

Multi de populo Israel diffinierunt apud se, ut non manducarent immunda, & elegerunt magis mori, quam coinquinari immundis. 1. *Mach.* 1.

Miram

Miram constantiam & perseverantiam habuit Eleazarus in tormentis, & magis elegit gravissima morte puniri, quam contra legem carnes edere porcinas, vel simulare se comedisse. 2. *Mach.* 6.

Septem illi fratres cum pia matre sua bene perseveraverunt usque in finem, nec poterant ad prævaricationem legis adduci blanditiis, aut tormentis. 2. *Mach.* 7.

Firmissimum virginitatæ propositum habuit beata Maria virgo, quæ noluit consentire in conceptione filii, donec intellexit, quod hoc fieret non opere viri, sed virtute Spiritus sancti. *Luc.* 1.

Ponit Dominus exemplum de illo homine ab aliis illudendo, qui incepit turrim ædificare, nec potuit consummare. *Luc.* 14.

Cæcus natus, a Domino illuminatus, constanter perseveravit contra Phariseos veritatem confitens & defendens. *Joan.* 9.

Omnes discipuli Domini erant perseverantes in oratione unanimiter cum mulieribus, & Maria matre Jesu. *Act.* 1.

Principes Judeorum videntes Petri constantiam & Joannis, comperto quod homines essent sine litteris, & idiotæ, admirabantur. *Act.* 4.

Videns Barnabas, quod multi Antiocheni erant ad fidem conversi, hortabatur omnes, in proposito cordis permanere in Domino. *Act.* 11.

Paulus & Barnabas suaserunt fratribus, ut permanerent in gratia Dei. *Act.* 13.

Spiri-

Spiritus sanctus per omnes civitates protestatur Paulo, quoniam vincula & tribulationes in Jerusalem sultinere debeat. Sed nihil horum (inquit) vereor, nec facio animam meam pretiosiore, quam me. *Act. 20.*

Perversitas.

Prima mulier ordinem naturæ pervertit, quando de fructu vetito viro dedit, & ille comedit. Cum ipse vir eam debuisset docere, quid illa deberet comedere vel vitare. *Gen. 3.*

Dominus de spoliis Ægyptiorum ditavit Hebræos, licet sint multi, qui ditant Ægyptios de spoliis Hebræorum, scilicet usurarii &c. *Exod. 12.*

Filii Israel in deserto penuriam patientes dicebant, se super ollas carniū in Ægypto fedisse: sed non faciebant mentionem de gravissima servitute, aut severitate, qua vexabantur. *Exod. 16.*

Dicebat populus in deserto: Recordamur piscium, quos comedebamus in Ægypto gratis. Cum tamen tunc servitute gravissima premerentur, nunc liberi in deserto pane angelorum, cibo sapidissimo sine labore dato, cœlitus eleventur. *Num. 11.*

Narrantibus exploratoribus conditiones terræ promissionis, voluit populus contra voluntatem Dei in Ægyptum redire, & nequaquam ultra procedere. Cito vero post voluit contra voluntatem Domini nimium festinare. *Num. 15.*

Voca-

Vocati Dathan & Abyron a Moysse, responderunt: Non veniemus; Nunquid parum est tibi, quod eduxisti nos de terra, quæ lacte & melle manabat? *Num. 16.*

Petit Moyses a rege Edom dicens: Obsecramus, ut nobis transire liceat per terram tuam, non ibimus per agros, sed via publica gradiemur. Respondit tamen ille: Non transibitis per terram, alioquin armatus occurrā tibi. *Num. 20.*

Simile accidit de Seon rege Amorrhæorum: sed quia noluit concedere pauca, amisit multa. *Num. 21.*

Noluit Balaam maledicere populo, quem credebat benedictionem habere a Deo, sed sunt multi, qui plura mala dicunt de bonis, quam de malis. Et mirum fuit, quod qui noluit eos maledicere, voluit eis malefacere. Nam licet ostendisset ei Dominus quod populus Israel erat benedictus, tamen finaliter dedit malum consilium, per quod a mulieribus est seductus. *Num. 24.*

Filii Israel audientes mandata Domini, omnia fecere contraria. *Judic. 2.*

Viri Ephraim rogati a Jephthe, ut secum venirent ad prælium, noluerunt. Quo post victoriam redeunte, quasi eos non vocasset, contra eum iurgari cœperunt. *Judic. 12.*

David psallebat coram Saule a dæmone vexato, & ipsi utiliter servierat. Et tamen ipse Saul voluit configere eum parieti cum lancea, quam tenebat. *1. Reg. 18. & 19.*

Hanapi Exempla.

D d

Saul

Saul voluit occidere filium ſuum Jonathan, quia excuſabat David innocentem. 1. *Reg.* 20.

Dicebat Saul, ſervos ſuos conjuraſſe adverſus eum, & David inſidiari ei, quem etiam ad mortem quærebat, & invenire, vel capere non poterat &c. 1. *Reg.* 22.

Rex filiorum Ammon videns, quod injuriam feciſſet David, voluit impugnare eum, cum magis debuiffet laborare ad placandum eum. 2. *Reg.* 10.

Amnon filius David Thamar ſororem ſuam violenter oppreſſam, a ſe expelli fecit. 2. *Reg.* 13.

Abſalon filius David contra patrem malitioſe ſe movit, & ad concubinas illius videtibus cunctis intravit, ipſum patrem ſuum vita & regno privare voluit. 2. *Reg.* 15.

Sublimatus a Domino Jeroboam ſuper decem tribus Iſrael ſtatim avertit populum a cultu Dei, & monitus per prophetam præcepit eum capi. 3. *Reg.* 13.

Achab rex Juda altare Domini tranſtulit & fecit fieri altare ad ſimilitudinem illius, quod viderat in Damasco, & ſuper illud offerri holo-cauſta præcepit. 3. *Reg.* 16.

Idololatria, ſortilegia, homicidia & diverſa ſcœlera, quæ commiſit Manaſſes rex Juda, ſatis narrantur. 4. *Reg.* 21. 2. *Paral.* 33.

Dum debellaſſet Amafiaſ Idumæos, & filios Seir, & tuſiſſet Deos eorum, adoravit eos, & illis adolevit incenſum. Propter quod Dominus eum arguit per prophetam dicentem ſibi:

Cur

Cur adoravi Deos, qui non liberaverunt populum ſuum de manu tua? 2. *Paral.* 25.

Achaz rex Juda immolavit victimas diis Damafci percufforibus ſuis, & dixit: Dii regum Syriæ auxiliantur eis. Quos ego placabo hoſtiis, & aderunt mihi. Cum eontra ipſi fuerint ruina ei, & univerſo Iſrael. 2. *Paral.* 28.

Quia unus ſolus Mardocheus non adorabat Aman ſuperbiſſimum, ipſe Aman procurabat apud regem Aſſyriorum omnes Judæos debere interfici. *Eſther* 3.

Arguente Jeremia Propheta populum pro eo, quod ſacrificabat diis alienis, reſponderunt: ex eo, quod ceſſavimus ſacrificare regiæ cœli, & libare ei libamina, indigemus omnibus, & gladio & fame conſumpti ſumus. *Jer.* 44.

Principes & Satrapæ Darii regis Perſarum accuſaverunt Daniele, quod tribus temporibus per diem orabat Dominum ſuum. *Dan.* 6.

Duo ſenes preſbyteri, qui viderunt Suſannam eſſe conſantiſſimæ caſtitaſis, debuerant valde eam diligere & laudare. Ipſi vero eontra detraxerunt ei, & conati ſunt eam condemnare morti: ſed Dominus eam mirabiliter per abſtinentem puerum liberavit. *Dan.* 13.

Alcimus impius de gente Judæorum, qui debebat diligere Judam, & fratres ejus, ivit ad regem Demetrium, & quidam alii iniqui ex Iſrael, dicentes: Perdidit Judas & fratres ejus amicos tuos, & nos diſperferunt de terra noſtra. 1. *Mach.* 7.

D d 2

Cum

Cum vellet Antiochus civitatem Pentapolim spoliare, fugatus est multitudine ad arma concurrente. Quam injuriam in Judæos voluit retorquere. 2. Mach. 9.

Joppitæ crudele flagitium perpetraverunt; rogaverunt enim ducentes Judæos, ut ascenderent naves. Qui cum essent in alto mari, submerferunt eos. 2. Mach. 12.

Nec austerus victus Joannis, nec condescens manducatio Salvatoris placuit Judæis. Matth. 11.

Pharisæi videntes Dominum, dæmonia ejicientem turbis stupentibus, blasphemabant dicentes: Hic non eiecit, nisi in Beelzebub principe dæmoniorum. Luc. 11. Matth. 12.

Nimia fuit pervertitas in Juda, qui pro 30. argenteis tradidit Salvatorem. Matth. 26.

Pena Divina.

Graviter punivit Deus peccatum primorum parentum, quod ipsi credebant veniale, nec ita dure puniendum fore. Gen. 3.

Originali mundo Deus non pepercit, sed ipsum pene totum diluvii inundatione delevit. Gen. 7.

Quinque civitates propter peccatum Sodomiticum stentente ignis conflagratione consumptæ sunt per angelos a Deo missos. Gen. 19.

Ægyptii, persequentes filios Israel, submersi sunt, jubente Deo, quasi plumbum in aquis vehementibus. Exod. 14, 15.

Quia

Quia populus Amalech voluit impedire filios Israel cunctes in terram promissionis, dixit Dominus ad Moysen: delebo memoriam Amalech de sub celo. Exod. 17.

Propter vitulum, quem adoraverunt populi, ceciderunt una die 23000. hominum. Exod. 32.

Egressus est ignis a Domino, & devoravit Nadab & Abihu filios Aaron, quia arreptis thuribulis ignem alienum & incensum desuper posuerunt, & coram Domino obtulerunt. Levit. 10.

Jussit Dominus puerum blasphemum extra castra educi, & ab universo populo lapidari. Levit. 24.

Carnibus, quas miserat Dominus videntibus filiis Israel, adhuc existentibus in dentibus eorum, percussit Dominus populum plaga magna nimis. Num. 11.

Percussit Dominus Mariam lepra, quia locuta est contra Moysen. Num. 12.

De sexcentis millibus virorum, qui numerati sunt, nullus intravit terram promissionis propter eorum peccata, præter Caleb & Josue, sicut minatus est Dominus. Num. 14.

Ligna colligans in sabbato fuit præcepto Domini, lapidatus. Num. 15.

Terribili morte occidit Dominus Core & complices ejus. Num. 16.

Hæsitantem ad aquas contradictionis Moysen Dominus dure punivit, cum tamen usque tunc tam sancte & fideliter se gessisset, supple, tam ad Deum, quam ad populum. Num. 20.

D d 3

Misit

Misit Dominus serpentes ignitos in populum, quia tæderat eos itineris & laboris, & dixerant: cur eduaxisti nos de Ægypto &c. *Num. 21.*

Achan filius Charmi cum tota supellectili sua periit, quia abstulerat de anathemate Jericho. *Josue 7.*

Pro peccato in uxore Levitæ commisso, tota tribus Benjamin, exceptis sexcentis hominibus, fuit, Domino jubente, deleta. *Judic. 20.*

Heli peccantes filios corripuit, sed leviter, propter quod ipse in eis & cum eis punitus fuit. Quid ergo de illis, qui filios suos non corripuit, sed incitant ad malum verbis & exemplis? *1. Reg. 2.*

Quia Saul obtulit holocaustum contra mandatum Samuelis, reprobatus fuit. Et quia regem Agag, Amalech, & greges ovium reservaverat, *1. Reg. 13. 1. Reg. 15.*

Propter peccatum Saul puniti sunt illi de domo sua, etiam post mortem ejus, & propter eos facta est fames in terra. *2. Reg. 21.*

Adducente David arcam Domini super plaustrum, Oza tenuit eam, ne caderet, quia bos lascivens inclinaverat eam, & percussit eum Dominus super temeritate, & mortuus est ibi. *2. Reg. 6.*

Septuaginta duo millia hominum mortui sunt propter elationem David, quando fecit populum numerari. *2. Reg. 24.*

Vir Dei, qui venit de Juda, & nunciavit Jeroboam successionem officiorum sacerdotum
ejus,

ejus, occisus fuit a leone, eo quod contra imperium Domini comedit panem in domo cujusdam prophetæ. *3. Reg. 13.*

Quadragesima duo pueri, a duobus urfis fuerunt lacerati, pro eo, quod illuserant Elisæo, dicentes: Ascende calve. *4. Reg. 2.*

Si tam graviter punitum fuit Giezi peccatum, qui accepit munera a Naaman, satis ei voluntarie data, quid erit de illis, qui accipiunt multa fraudulenter exacta, vel violenter extorta? *4. Reg. 5.*

Ozias rex Juda cepit thuribulum, & more sacerdotum voluit adolere incensum, statimque est orta lepra in fronte. *2. Paral. 26.*

Quia Ezechias ostendit thesauros suos nunciis regis Babylonis, amisit eos, cum tamen illi de terra longinqua venissent, & videbatur, quod lætanter recipi debuissent. *4. Reg. 20.*

Populum peculiarem & dilectum tradidit Dominus in manus Nabuchodonosor, qui totam gentem crudeliter captivavit, sanctam civitatem combussit, & templum destruxit. *4. Reg. 25.*

Pro eo, quod elevatæ sunt filix Sion &c. erit pro suavi odore foetor, pulcherrimi quoque viri tui gladio cadent, & fortes tui in prælio. *Isa. 3.*

Reges Babylonis filios Israel crudeliter trahaverunt, postea etiam ipsi cum inclyta civitate sua fuerunt destructi, sicut minabatur Dominus. *Isa. 14. Jer. 30. & 51.*

Heliodorus fuit graviter flagellatus eo quod viduarum & pupillarum deposita voluit alpor-tare. 2. *Mach.* 3.

Antiochus rex fuit tam gravi plaga percuf-fus, ut de corpore impii vermes featurirent, odore etiam illius ac foetore exercitus gravare-tur. 2. *Mach.* 9.

Servum nequam, qui noluit dimittere con-fervo centum denarios, Dominus iratus tradi-dit tortoribus, quoad usque redderet univer-sum debitum. *Matth.* 18.

Inutilem servum, qui traditum sibi non studuit multiplicare talentum, præcepit Domi-nus illo; quod habuerat, spoliari, & in tene-bras exteriores eji. *Matth.* 25.

Fraus illa, quam commisit Ananias, con-ficia Saphira uxore sua, gravi fuit ultione pu-nita. *Act.* 5.

Herodes vestitus veste regali sedit pro tri-bunali, populus autem acclamabat: Dei voces & non hominis. Confestim ergo percussit eum angelus, eo quod non dedisset honorem Deo, & consumptus a vermibus expiravit. *Act.* 12.

Penitentia.

Quamdiu mansit Maria extra castra, non procef-ferunt filii Israel. Non enim est bonum ire per desertum hujus vitæ sine amaritudine peni-tentiæ. *Num.* 12.

Audiens populus filiorum Israel, Domi-num esse iratum, propter murmuracionem eo-rum,

rum, luxit nimis, & in mane plus voluerunt facere, quam Dominus præciperet eis. *Num.* 14.

Ad vocem angeli improperantis populo pec-canti beneficia Dei, elevaverunt vocem suam, & steterunt. *Judic.* 2.

Dixerunt filii Israel ad Dominum: Pecca-vimus, tu redde nobis, quicquid tibi placet. Et omnia idola projecerunt: Sequitur: Qui doluit super miseriis eorum. *Judic.* 10.

Cito pœnituit David, quando Nathan ipsum de crimine reprehendit. 2. *Reg.* 12.

Achab rex Israel sceleratissimus cooperuit carnem suam cilicio, jejunavitque, & dormi-vit in sacco, & ambulavit demisso capite, & immorata est pœna, digne illi pro criminibus infligenda. 3. *Reg.* 21.

Manasses rex Juda vincens catentis, & in Babylonem ductus, egit pœnitentiam valde co-ram Domino. Et reduxit eum Dominus in Je-rusalalem regnum suum. 2. *Paral.* 33.

Lamentante Esdra pro populi peccatis, di-ctum est ei: Si est pœnitentia in Israel super hoc, percutionem sædus cum Domino Deo nostro. 1. *Esdr.* 10.

Audita terribili potentia Holofernis, sacer-dotes induerunt se ciliciis, & ex toto corde omnes orabant Dominum, ut visitaret populum suum. *Judith.* 4.

Et in laudem Judith dicitur: Quod habens super lumbos suos cilicium, jejunabat omni-bus diebus vitæ suæ, præter Sabbata, & Neo-menias, & festa domus Israel. *Judith.* 8.

Quamvis Job esset vir simplex & rectus timens Deum, & recedens a malo, tamen dicebat: Ego ago pœnitentiam in favilla & cinere. *Job. 42.*

Infante captivitate Jerusalem dicebat Isaias: Vocavit Dominus in die illa ad fletum & planctum, & ad calvitium & ad cingulum facci. *Isa. 22.*

Ninivitarum crediderunt Domino ad prædicationem Jonæ, & prædicaverunt jejunium. Et vestiti sunt sacco, a minore usque ad majorem. *Jonæ 3.*

Appropinquante exercitu Timothei, Machabæus, & qui cum illo erant, deprecabantur Dominum, caput aspergentes, lumbosque cilicium præcincti, ad altaris crepidinem provoluti, ut eis esset propitiis, & inimicus eorum inimicis. *2. Mach. 10.*

Joannes Baptista sanctificatus, antequam ex utero matris natus, a sanctis parentibus educatus, fugit in desertum. Ubi tam austeram vitam duxit, quod dicebatur: Nec comedens, nec bibens, adde, nec se vestiens, quia pili camelorum non sunt vestes humanæ. *Matth. 11.*

Quam libenter receperit Dominus peccatores ad pœnitentiam, ex his apparet, quod prædicationem suam a pœnitentia legitur incepisse. *Matth. 4.*

Item ad hoc asserit se venisse, *Luc. 5.* Et hoc ipsum per opera demonstrabat, exemplo de Maria, *Luc. 7.* & *Matth.* ejusdem cap. 9. De Zachæo, *Luc. 19.* Et de Petro, *Matthæi 26.*

Item

Item & per similitudines, quas ponebat de ovis, quæ periit in deserto. De drachma, quam mulier perdidit in domo. De filio prodigo, quem pater reputabat mortuum, & postea suscitatum. *Luc. 15.*

Maria Magdalena exemplar pœnitentiæ, non iussa ad Dominum venit, convivantes non erubuit, retro secus pedes Domini stetit, inter epulas lachrymas obtulit. *Luc. 7.*

Ut induceret homines ad faciendum pœnitentiam, posuit exemplum de quibusdam, super quos cecidit turris in Siloe, & occidit eos. Et subdit: Si non pœnitentiam egeritis, omnes peribitis. *Luc. 13.*

Ad exemplum ovis, quæ periit, vel drachmæ, quam mulier perdidit, sed postea inventa fuerunt, dicit Dominus, gaudium magnum esse in cœlo super uno peccatore pœnitentiam agente. *Luc. 15.*

Levem & brevem pœnitentiam injunxit Dominus mulieri in adulteria deprehensæ, dicens: Vade, & amplius noli peccare. *Joan. 8.*

Videns Judas quod damnatus esset, pœnitentia ductus, retulit triginta argenteos, dicens: Peccavi, tradens sanguinem justum. Verum quidem dixit, sed quia desperabat, veniam non meruit. *Matth. 27.*

Petrus peccavit negando Dominum in atrio principis sacerdotum, sed quando flere & pœnitere voluit, foras exivit, nota, quod *Lucæ 22.* additum est: Conversus Dominus respexit Petrum, *Matth. 26. Marc. 14. Joan. 18. Luc. 22.*

Quæ

Quærentibus quibusdam Judæis corde compunctis: Quid facimus viri fratres? ait illis Petrus: Pœnitentiam agite, & unusquisque vestrum baptizetur. *Act. 2.*

Auditis rationibus Petri, quare venerat ad Cornelium, & eum baptizaverat, tacerunt fratres, & glorificaverunt Dominum, dicentes: Ergo & gentibus Deus pœnitentiam ad vitam dedit. *Act. 11.*

Pœnitentia dilata.

Efau abiit parvi pendens, quod primogenita vendidisset, sed ut demum vidit, quod benedictio primogeniti data esset fratri suo Jacob, eum penituit, irriguit clamore magno, sed sero nimis. *Gen. 25, 34. 27. & Hebr. 12, 17.*

Pharao, licet, decem horrendis plagis afflctus & admonitus, semper tamen in crastinum distulit & promisit dimissionem populi, sed nunquam, nisi post ultimam plagam dimisit. *Exod. 8. & seq.*

Adonibezec nunquam penituit, quod septuaginta reges, amputatis manuum ac pedum summatibus, sub mensa sua ciborum reliquias colligere coegisset, nisi postquam ipsi hæc pœna fuit irrogata. *Jud. 1.*

David, postquam peccavit, novem mensibus impenitens permansit, & neque tunc cogitasset de pœnitentia, nisi Nathan Propheta per similitudinem gravitatem peccati sui proposuisset. *2. Reg. 11. & 12.*

An-

Antiochus nulla unquam pœnitentia fuit ductus, quod tot mala intulerit Judæis, nisi primum in morte, tunc enim primum exclamavit: nunc reminiscor malorum, quæ feci in Jerusalem &c. Sed vana fuit hæc pœnitentia. *1. Mach. 6.*

Petrus Simonem horiatur, ut pœnitentiam agat, & Deum veniam roget. Sed Simon nil aliud egit & respondit, quam hoc: precamini vos pro me ad Dominum. *Act. 8, 22.*

Magdalena statim, ut cognovit, quod Jesus accubuit in domo Pharisei, nihil morata, perruptis omnibus difficultatibus, ad eum accurrit, & peccata sua deslet. *Luc. 7.*

Paulus, quamprimum illi in terram prostrato apparuit Christus, statim se convertit ad Dominum, dicens: Domine quid me vis facere? *Act. 9.*

Ninivitarum ad predicationem Jonæ statim agunt pœnitentiam, quam si distulissent, non effugissent intentatam pœnam. *Jonæ 3.*

Pœnitentia falsa.

Efau penituit de peccato venditæ primogenituræ, sed male; nam lachrymæ ejus non erant pœnitentiæ, sed animi violenti, & indignationis internæ. *Gen. 27.*

Pharao, plagis Dei in ipsum sevientibus, dolet, & mira pollicetur: sed ubi Divina manus sit remissior, mutata sententia relabitur, & denuo divinitus punitur. *Exod. 8. & 10.*

Pœni-

Pœnituit Adonibezec, quod septuaginta regibus amputaverit summitates manuum ac pedum. Sed pœnitentia hæc fuit tantum naturalis, expressa a præsentī calamitate. *Jud. 1. 7.*

Saul, postquam contra præceptum Domini peperit Agag regi Amalec, & melioribus armementis, dolet & dicit: Peccavi. Sed, quod non vera sit pœnitentia, ostendit mox adjuuctis & ad Samuelem prolatis verbis: sed nunc honora me coram senioribus populi mei, & coram Israel. *1. Reg. 15, 30.*

Idem flet, & dolet, quod tanta mala intulerit David. Sed vanum fuisse dolorem, ostendit subsequens Davidis persecutio peior priore. *1. Reg. 24, 18.*

Antiochus rex sceleratissimus, cum sub vitæ finem gravissimas pœnas lueret ob afflictam a se Judæorum gentem, templum sacrilege spoliatum, & cœlestis Numinis contemptum, admissa quidem agnovit, deservit, ac restituere promisit: misericordiam tamen non est consecutus, quia tantum propter dolores, quibus torquebatur, pœnitentiam egit. *2. Mach. 9.*

Judas proditor pœnitentia ductus retulit triginta argenteos, dicens: peccavi tradens sanguinem justum. Sed mox abiit, & laqueo se suspendit, quod evidens erat argumentum falsæ pœnitentiz. *Matth. 27, 3.*

Simon magus ostendit quidem se dolere de attentata Simonia, quando rogavit Petrum, ut Deum pro peccati sui venia deprecaretur, sed

vana

vana fuit pœnitentia, orta ex timore penarum temporalium, quas Petrus ipsi est minatus. *Act. 8, 18.*

Pœnitentium felicitas.

Peccavit Aaron, quia non credidit Domino, dum simul cum fratre suo Moysse jussus est e petra aquam elicere. Sed post pœnitentiam a Deo eligitur in summum sacerdotem. *Num. 20. Exod. 28.*

Maria soror Moysis, pœnitentiam agens de murmuratione contra fratrem, liberatur a lepra, & priori dono Prophetiæ decoratur. *Num. 12.*

Israelitæ, pœnitentiam agentes, contra ignitos serpentes remedium consequuntur in serpente æneo, quem cum percussis aspicerent, sanabantur. *Num. 21, 6.*

Ubi Samaria Syris obfessa, & ingenti fame oppressa, ob regis cilicio se induentis & totius populi pœnitentiam mirabiliter liberatur. *4. Reg. 6. & 7.*

David, cum de peccato suo pœnitentiam egisset, ex ipsa Betseba, cum qua prius peccaverat, jam uxore genuit filium sapientissimum & potentissimum Salomonem. *2. Reg. 12.*

Achab, cum ob cædem innocentis Naboth ei exterminium totius suæ domus ab Elia denunciatum fuisset, egit pœnitentiam, operuit cilicio carnem suam, jejunavitque, & dormivit in sacco, & ambulavit demisso capite. Dixit ergo Dominus ad Eliam: Nonne vidisti humilia-

lia-